

пентрѣ

МШТЕ, ШМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 11.

Luni, 11. Martie

1846.

I S T R I A N A.

Hilf Gott der weisen List,
 Mit der du, grosses Volk, begabt gewesen bist,
 Du wustest wohl den Lauf der Welt und ihre
 Sachen,
 Und dass ein jeder Mensch ihm musste Rechnung
 machen,
 Er selbst und was er hat, das fliege nur dahin,
 Was aufgeschrieben sey, behaelt er zum Gewinn.
 Martin Opitz.

Ажте Домъла артеі челоі днцеленте къ каре аді фост днзестраді воі romanі, омені марі, воі аді къпоскѣт кърѣла лѣтні ші ал лѣкрѣлор еі, ші къ тот отѣл тревѣе съ і се сѣнѣе; ел днсѣшн ші тот че аре ел, тре че ші се дѣче, пѣмаі че с'а скріс рѣтѣне дрепт къднѣ неперіторіѣ.

Істрѣла саѣ Дѣнѣреа, ачест рѣѣ де днтѣла ранг дн Европа, деспѣрдіа, не тнмпѣл челор векі, Месіа де Дачіа лѣ Траіан, днчепѣнд дела гѣра Партісѣлзі саѣ а Тисеі сѣнт 38° де лѣнѣіме цеографікѣ ші 45° 10' де лѣдѣіме цеографікѣ, пѣлѣ ла вѣрсареа са дн мареа Неагрѣ сѣнт 47° 20', — 45° 25'; — іарѣ не тнмпѣл пострѣ деспарте імперіѣл тѣрческ пропріѣ де Банатѣл темішан ші де прнчнпателе данѣвіане. Сѣнт 40° 8' — 44° 40', прнметѣе дн снѣл сѣѣ не рѣѣл Тнерна саѣ Черна, каре къргѣнд де кътре теазѣ-

поапте се варѣ дн стѣнга Істрѣлзі ші формѣазѣ марѣінеа оціденталѣ а Дачіеі австрале саѣ а Істрианеі, дѣпѣ Лаонікѣ, а-декѣ а Цѣррі ромѣнеці діп зіоа де асѣзі. Дндатѣ ла вѣрсареа ачестѣі рѣѣ мнѣ, дарѣ фатос днкъ ла чеі векі, не рѣпа са чеа стѣнгѣ, се афла четатеа чеа зіднѣ де Імператоріѣл Траіан, Тнерна, саѣ Днерна дѣпѣ Птолемеіѣ, саѣ Зернес дѣпѣ Жѣрн-консѣлтѣл Ълпнн. Маі дн жос не Істрѣ, дн о дістанѣ де 3 мнліаре цеографіче, ла Севернѣла де акѣт, зіднѣ Траіан несте ачест рѣѣ фатосѣла сѣѣ под, ачеа а опта мнѣне а лѣтні, аі кърѣі пнластрі се вѣд ші асѣзі де амѣндозѣ пѣрѣіме рѣѣлзі. Днп ачест днѣт кърѣе Істрѣл, фѣкънд доѣе марі котнѣрн, кътрѣ теазѣ-зі пѣлѣ сѣнт 40° 20', — 43° 50', знде прнметѣе де а дреапта не мнѣла рѣѣ Раѣіаріѣ, лѣпѣгѣ каре се афла не тнмпѣл Романлор четатеа чеа мѣлт нѣмнѣ дн історіе Раѣіаріа. Де ачі кърѣе кътрѣ рѣсѣрн, формѣнд о мнѣ котнѣрѣ кътрѣ теазѣ-зі, пѣлѣ сѣнт 45° 25', — 44° 15', знде се афла не тнмпѣл челор векі Ахнум, іар акѣт Раса-віна, ші знде днчепѣе валѣл Роман каре се днтнндеа пѣлѣ дн мареа Неагрѣ ла Томн саѣ Кнѣстенці діп знлеле нѣстре. Акѣт се днгоарче іарѣшн кътрѣ теазѣ-

поапте, ши приимеще сѣпт $45^{\circ} 40'$, — $45^{\circ} 28'$, де а стѣнга пе днсемпатѣ рѣѣ Сепет (дин контра четѣдїи челеї тѣлт помепите де Птоломеїѣ, *Dioptedia*), каре формѣазь марѣнеа ориенталъ а Дачїеї астрале.

Дн ачаастъ дїстанцѣ де врео 90 мїліаре географїче, дѣпъ кѣрѣереа Ісгрѣлї дн дїверсе дїрепчїзнї, се аола пе амѣндозе рѣпеле лїи зп нѣмѣр де четѣдїи фбрте днсемпат, каре парте се зїдїсерѣ маї днпїнте де венїреа Романїлор, парте се фндасерѣ де Імператорїи романї дншїшї, пѣпъ ла пѣвѣліреа годїлор, парте маї тѣрзїѣ де Константїн чел маре, парте де Івстїнїан чел д'ѣнтѣїѣ, ши але кѣрора рѣїне се вѣд ши дн зїмеле нѣстре.

Еѣ тѣ фолосїи де тїмпѣл вакандеї дїн вара трекуѣт спре а вїсїта ачест дїнѣт интересант ал Дѣнѣрїи дїнпревѣнъ кѣ алдї дої содї. Днчепѣтѣл дн фѣкѣї кѣ Цїѣрѣїѣ, зп ораш дїн поѣ зїдїт дѣпъ депѣртареа тѣрчїлор дїн четатеа че есїстѣа маї днпїнте аколо ши каре се дѣрѣмѣсе дѣпъ трактатѣл дела Адрианополи, сѣпт $43^{\circ} 28'$, — $43^{\circ} 52'$. Аїчї се вѣд днкъ дн їнсѣла чеа шїкѣ, дїпїнтѣа карантїнеї, рѣїнеле зпїї кастел шїк, каре маї днпїнте се нѣмѣа Сѣнѣнїорѣїѣ, ши дела каре ар фї кѣпѣтат ши орашѣл нѣмеле сѣѣ. — Дѣпъ зїчерїле котѣне, кастелѣл ачеста с'ар фї зїдїт де Пепезї кѣтрѣ днчепѣтѣл мїменїѣлї нѣстрѣ, дарѣ їсторїа нѣ шїе нїмїка де зп атаре ашезѣмѣнт ал ачестор репѣвїлїканї їндїстрїошї дн дїнѣтѣрїле ачестѣа, кѣ тоате кѣ спѣне деспре маї тѣлте ашезѣмїнте а ле лор пе лѣогъ мареа Неагрѣ ши маї вѣртос дн Крїм. Дѣпъ спѣсѣл Домнїлї дїктор Севенї, дн ашї трекуѣдї с'ар фї а-

флат кѣрѣмїзї кѣ їнскрїпчїзнї романе дн рѣїнеле ачестѣї кастел. Еѣ вїсїтаї ачесте рѣїнї дн стареа лор чеа маї дѣрѣмѣтѣ де акѣт, ши аолаї днтр'адевѣр доѣе фелѣрї де зїд, зпѣл маї поѣ ши маї слав, ши алтѣл маї векїѣ ши де зп чїмент фоарте таре, каре с'ар пѣтѣа лѣа де лѣкрѣ роман фѣрѣ темере де а грешї. Маї днпїнте де депѣртареа тѣрчїлор фѣ ачеста зп вастїон тѣрческ каре слѣжїа totdeodatъ ши де днкїсоаре. — Еѣ врѣї сѣ трек ши песте Дѣнѣре ла Рѣшчїѣк ка сѣ вѣзѣ векїѣл Трїманїум, дарѣ тот тїмпѣл кѣт ам петрекуѣт дн Цїѣрѣїѣ а фост фоарте днпотрївїторїѣ. Дечї трекуѣдї сѣ лас днпїнїреа ачестеї дорїнде пѣпъ ла алтѣ окасїзне, ши плекаї пе рѣпѣа Дѣнѣрїи дн сѣс ка сѣ вїсїтез алте локѣрїї їнтересанте.

Дн о дїстанцѣ кам де патрѣ мїліаре географїче дела Цїѣрѣїѣ спре апѣс, ла сатѣл Петрошанї, мошїеа Домнїлї Лапатї, аоларѣм пе рѣпѣа Дѣнѣрїи о четате де пѣмѣнт, (retranchement), дн формѣ де пѣтрат овлѣнг, днкѣнѣїаратѣ де зп шанд ши де зп вал де треї пѣрдї. Тїмпѣл чел скѣрт нѣ пе ертѣ сѣ фачеш черчетѣрї маї марї, дарѣ жпнїї Лапатї пе спѣсерѣ кѣ маї дн сѣс пе рѣпѣа Дѣнѣрїи, дн о дїстанцѣ кам де доѣе мїї де пашї, дїн контра сатѣлї Крївїна (че заче де а дреапта Дѣнѣрїи ши де а дреапта Іантреї, саѣ а Іатрѣлї дѣпъ чеї векї, каре се варсѣ ачї дн Дѣнѣре), с'аѣ афлат маї тѣлте кѣрѣмїзї романе. Дечї терсерѣм кѣ тодїї ла фаца локѣлї, пѣсерѣм пе дѣранї сѣ сапе, ши аоларѣм днтр'адевѣр маї тѣлте вѣкѣдї де кѣрѣмїдѣ, маї дн фаца пѣмѣнтѣлї. Челе че се пѣстрарѣ днтреїї, авеа о лѣнїпїе де $2\frac{1}{2}$ пїчїоре, о лѣдїме де 1 пїчїор ши

о grosime 1 1/2, децете, de amъndoze пърдѣ лециміи кз gardini саѣ дпкеіетъри, ши дп мѣжлок пѣрта інскріпчїѣнеа LEG. I. ITAL — *Itim din Itinerariul roman* (Hodoerogicon), кз Legio I. Italica стаціона ла Nouae deadреапта Дѣпъріи, маї дин контра Петрошанѣлор, даръ де вѣпъ сеамъ коордїле еї се дптінеа пе амъndoze рѣпеле Дѣпъріи. — Спре че скоп аѣ слѣжит ачесте къръмізі пѣ пѣтѣі devina, пентрѣкъ дп локѣл ачела пѣ афларъмъ зрме de xid ши prin зрмаре нічі de врезн edifiциѣ. — Домъла Лапаті дърѣі мѣсеѣлѣі колециал челе поѣе вѣкѣді, пе каре се пѣтеа четі інскріпчїѣнеа.

Дела Петрошані кѣлторіръмъ кѣтръ Zimnicea, зп тѣргъ мѣрішор, кз о карантинъ, сѣпт 43°, — 43° 45', ши prin зрмаре токмаї пе Meridianъла de мѣжлок ал Istrianei пѣстре. Din сѣс de Zimnicea афларъмъ о алтъ четате de пѣтѣлт перѣпа Дѣпъріи, de о оїгъръ маї пѣтратъ, лепгъ de 200 ши латъ de 150 паші, дпкѣпцізратъ кз доѣе шапдѣрі ши доѣе валърі de треї пѣрді. Пѣсеръмъ пе дърані сѣ сапе ши афларъмъ маї мѣлте петре рѣпте ши deосевіте вѣкѣді de vase. Локѣіторіи пе спѣсеръ кз с'ар ої афлат аколо ши зрне кз чепъшъ ши diverse алте vase de пѣтѣлт. De вѣпъ сеамъ кз аїчі ера Contra-Dimium саѣ Quinto-Dimium, кѣмъ'л пѣтѣше Прокопїѣ, ши пѣтемъ пресѣпѣне кз проѣавїлітате кз ши пѣтѣле Zimnicea пѣ е алтъл декът Dimnicia, оїндкѣ дп рѣтѣлѣше d дпайнте de і се пропѣвдъ дп ворѣеле челе кѣрате ка греческѣл z (прекъм dico zik, audire азїре etc.) — Аїчі афларъмъ ши окасїѣне сѣ тречет пѣсте Дѣпъре, ши сѣ пе рекомпенсъмъ пердѣреа

оѣкѣтъ ла Рѣшчїѣк, prin вісітареа Cісто-вѣлѣі.

Ачеастъ четате тѣрчеаскѣ заче пе кѣлтеа зпѣї deal, прекъмъ закъ маї тоате четѣдїле каре се афлѣ de а дреапта Дѣпъріи, ши аѣеа се поате компара кз сатѣл Рѣшїнарї дин Трансїлѣванїа, атѣт дп прї-вїнда мѣрїміи кѣт ши а архїтектѣрїи сале. — Дпсодїді de зп тѣрк, пе каре нї'л de деръ ла ватъ, терсеръмъ ла шкоала кре-щїнеаскѣ, каре се афлѣ дп оїндѣт de треї-зечї de ані ши аре акъмъ патрѣ професорї, каре пропѣн шїндѣле елементаре ши маї мѣлте лїмѣї, дп спечїе чеа греческѣ, словенеаскѣ, вѣлгѣреаскѣ, апої чеа цѣрманъ ши чеа франдеазъ, даръ маї мѣлтъ кз пѣтѣле декът дп фаптъ, чеаа че се поате лесне дпделѣде дин ачеаста, кз пе професоръл лїмѣеї франдезе ши цѣрмане авїа 'л пѣтъръмъ адъче сѣ пе рѣспѣзїлѣ кз Аша ши Нѣ дптр'ачесте лїмѣї ла нїше дптре-вѣрі сїмпле чеї оѣкѣсеръмъ. Дої дптр'ачешї Domnї пе дпсодїрѣ ла вісерїѣа кре-щїнеаскѣ (вѣлгѣреаскѣ) чеа поаѣ, знде дпдатъ ла прагъла зшеї дин афаръ афларъмъ доѣе петре кз інскріпчїѣні romane, даръ зпа дин непорочїре пѣ се пѣтеа чїті, de пе чеамалтъ каре ера рѣптъ de амъndoze пѣрділе пѣтѣї сѣ копїез зрмѣтѣреа інскріпчїѣне :

Копїе посївїлѣ :

VVSSHP
INICIVS
ICTVS E
ICIAE M
IAECONIV
M F

Сѣлїнїре проѣан :

VIVVS S. H. P.
ANICIVS IN
VICTVS ET
ANICIAE. ME
DIAE CONIVGI
B. M. F.

*)

De citit:
 Vivus sibi hoc posuit
 Anicius Invictus
 et Aniciæ Mediæ
 Conjugi
 bene merenti facit.

Ромънеце:
 Ачест монумент дъ
 пвсе сиеши джкъ дъ
 виадъ Аничиѣ Инвикт,
 шѣл фѣкъ Аничиѣи Ме-
 диѣи соѣиѣи сале че-
 леи пине де мерите.

Marci filius Faber
 mercurialis,
 Quintus Gratiannus,
 Lucius. —

Маркъ Валеріѣ Лем-
 паріѣ мерквріал,
 Чинтъ Граѣианѣ, Лъ-
 чиѣ. —

Dinaintea vшеі алтарѣлѣи не арѣтарѣ
 о mare пѣатрѣ де мармѣре рѣстврнатѣ,
 шѣ не спвсерѣ къ не фаѣа дѣтоарѣсѣ се
 афлѣ фѣгрѣ тѣѣате дъ bassorillievo шѣ дѣ-
 тре дѣнселѣ о инскрипчѣне латинѣ; ачеа-
 ста фѣреѣе пѣ о пѣтѣи чѣти, къчѣ оаменѣи
 пѣ врѣрѣ сѣшѣи стрѣче астерпѣтѣлѣи висерѣчѣи
 сѣре а'ми контента кѣрѣоситатеа; дѣсѣ еѣ
 тѣ асеквѣрарѣ къ пѣрѣнтеле епископѣлѣи ка-
 толѣк дѣи Бѣквѣрѣщѣи о ар фѣи копѣат дъ а-
 ниѣи треѣвѣдѣи.*) Дѣпѣ ачеаста не дѣсерѣ
 ла вѣи антикарѣи тѣркѣ, карѣе не арѣтѣтѣ маѣ
 тѣлѣте монете романѣе шѣи вѣи Аполло де
 араѣтѣ къ шарпеле дѣи стѣлѣга, пѣнтрѣ
 карѣе черѣ 500 леѣи, карѣи фѣреѣе пѣ пѣтѣи
 сѣ'и даѣ. Де аколо мерсерѣмѣ ла четѣ-
 деѣала тѣрчѣасѣкъ чѣа рѣпнатѣ, карѣе се афлѣ
 не вѣи деѣал дѣлѣтѣишор лѣлѣгѣ рѣпѣа Дѣ-
 пѣрѣи, дѣи зѣдѣрѣле ачестеѣиѣа афларѣмѣ о
 пѣатрѣ рѣпѣтѣ, къ ачеастѣ инскрипчѣне
 вѣтѣматѣ:

Комѣе посѣивѣл:

ALERIV
 M. F. FAB. MER
 G ATI LVCIV

De citit:

Quintus Valerius

Сѣпѣлиѣре проѣав:

Q. VALERIVS
 M. F. FAB. MERC.
 Q. GRATI. LVCIVS

Ромънеце:

Чинтъ Валеріѣи фѣиѣ лѣи

Пѣатра не карѣе се афлѣ ачеастѣ ин-
 скрипчѣне е о пѣатрѣ арѣпоасѣ ordinarѣ,
 шѣи тѣи пѣрѣ към аѣ пѣтѣтѣ лѣтерѣле сѣ се
 пѣстрѣеѣе не дѣнса дѣи о старѣ де а се
 пѣтеа чѣти. Де вѣлѣ сеѣмѣтѣ къ с'а пѣс ачѣи
 де тѣрчѣи маѣ тѣрѣиѣ; дѣи дѣчѣпѣтѣ се парѣ
 къ ар фѣи фост ла вѣи edifiц пѣвлѣи, пѣн-
 трѣ а кърѣи рѣдикарѣе аѣ контрѣвѣит indivi-
 дѣеле але кърора пѣте сѣлѣт сѣрѣсе.

Дѣи о distандѣ де о вѣлѣ жѣмѣтате
 де ѡрѣ кътрѣ рѣсѣрѣит дѣла четѣдеѣалѣ не
 спвсерѣ къ дѣи вѣи се вѣдѣ дѣкъ рѣпеле
 вѣиѣи веѣи четѣдѣи romane, (поате къ Di-
 nitum, де пѣ къмѣа Novae), шѣи къ дѣнтр'дѣи-
 селе се афларѣ маѣ тѣлѣте пѣѣтре дѣнскриѣсе
 шѣи монете веѣи. Дарѣ фѣиндѣкъ се апроѣиѣа
 сеѣара, пѣ пѣтѣрѣмѣ се мерѣѣем сѣ ле ве-
 дем, пѣнтрѣкъ пѣ не ера ертат сѣ пѣтре-
 чѣем ѡпѣтеа не пѣтѣлѣтѣлѣ тѣрчѣесѣ, фѣрѣ
 а дѣиѣа апоѣи карѣнтѣнѣтѣ патрѣ зѣле, лѣѣерѣ
 не потрѣвѣит къ скопѣлѣ пострѣ. Аша дарѣ
 маѣи висѣтарѣмѣ пѣмаѣи висѣрѣка чѣа тѣкъ а
 Ст. Dimitrie, зѣдѣтѣ де пѣнчѣепеле Mateѣиѣ
 Басараѣвѣ. Ачеастѣ висѣрѣкъ е астерпѣтѣ
 тѣтѣтѣ къ кърѣмѣиѣи romane лѣнѣдѣи де 1 1/2
 пѣчѣѡре шѣи лате де 1 пѣчѣѡр. Не доѣе пѣ-
 тѣи вѣиѣе сѣ чѣтѣесѣ LEG. I. ITAL. Дѣи
 тѣнда висѣрѣчѣи вѣзѣи о пѣатрѣ де мармѣ-
 ре рѣстврнатѣ, карѣе де вѣлѣ сеѣмѣтѣ авѣа
 о инскрипчѣне не фаѣа дѣтѣѡрѣсѣ, дарѣ шѣи
 не ачеаста треѣвѣиѣи сѣ о лас не чѣтѣтѣ ка
 шѣи не чѣа дѣи висѣрѣка вѣлѣгѣреасѣкъ. Ачеа-
 стѣ висѣрѣкъ зѣдѣтѣ де вѣи пѣнчѣиѣе ромѣнѣ,
 се висѣтѣ маѣи алеѣс де ромѣнѣи пѣлѣ дѣи зѣѡа

*) Дарѣ кънд ам фѣлѣтѣ о висѣтѣ реверѣнѣдѣиѣи
 сале дѣпѣ дѣнѣоарчѣереѣа тѣеѣа ла Бѣквѣрѣщѣи,
 крѣиѣиѣи вѣи рѣспѣнѣс пѣгатѣиѣ.

de астѣзі, ші офіціѣл вісеріческ се фаче дп лімба ротѣнеаскѣ.

Дарѣ орашѣл дп генерал е лѣкѣит де вѣлгарі, ші е центрѣл комерціѣлѣ каре дп фаче България, ші ам пѣтеа зіче ші челелалте провинде тѣрчещі, кѣ Істріана поастрѣ. Аічі се знеск дрѣтѣріле дела Ловчеа, Тѣрнова ші Шѣтла, ші кѣ тѣте ачестеа портѣл пострѣ дела Зімнічеа е знѣл дінтре челе маі місерабіле. — Нѣтмеле де акѣм ал орашѣлѣ (Сістов), се кѣ поащѣ дін евѣл (вѣакѣл) де міжлок, дарѣ пѣререа кѣ с'ар фі формат дін ворѣа цѣрманѣ Fischhof (кѣрте де пеще), п'аре нічі зн темейс секѣр. Міе мі се паре кѣ дакѣ а фост зн Quinto-Dimum, апоі а пѣтѣт сѣ фіе ші зн Sexto-Dimum, ші прін ѣрмаре пѣтмеле п'ар трѣвѣі адѣс аша де департе.

(Ва ѣрма.)

О ПРОБѢ ДІН ЛІМБА НОАСТРѢ.

Де пробѣ воіѣ адѣче зн есемплѣ, дп каре кіп ар фі фоарте фолосітор а се фаче центрѣ лімба ротѣнѣ зн дікціонар е-тімологік, сінонімік, омонімік ші тропік, пѣіндѣсе тоате кѣвінтеле де о фаміліе ла зн лок, дѣпѣ а са рѣдѣчіѣлѣ. — Прекѣм дін радікалѣл верѣ пѣн (пѣіѣ) се дерівѣ 19 верѣвѣрі компѣсе, прекѣм: „Антепѣіѣ, аппѣіѣ, компѣіѣ, депѣіѣ, діспѣіѣ, еспѣіѣ, спѣіѣ, імпѣіѣ, дптрепѣіѣ, опѣіѣ, постпѣіѣ, препѣіѣ, пропѣіѣ, репѣіѣ, рѣпѣіѣ, сепѣіѣ, свѣіѣ, транспѣіѣ орі стрѣпѣіѣ,“ ші дін фіе-каре асеменеа верѣ компѣс сѣ дерівѣ алте тѣлте кѣвінте кѣрате, фортоасе, віне фѣкѣте, ші дрѣпт есплікатіве ротѣне тѣте дппрезѣл 152, прекѣм се арачѣ.

Рѣдѣчіѣна. 1. Пѣн орі пѣіѣ (pono) пѣс, пѣнере, пѣсѣтѣрѣ, пѣсѣчѣіне (positio) пѣитор, посітів.

Компѣсе. 2. Антепѣн орі антепѣіѣ (anterono), антепѣс, антепѣнере, антепѣсѣчѣіне, антепѣсѣтѣрѣ, антепѣитор, антепосітів.

3. Ап-пѣн, орі апѣіѣ, (apono), апѣс, апѣнере, апѣсѣчѣіне, апѣсѣтѣрѣ, апѣитор, перапосіт.

4. Депѣн орі депѣіѣ (de-pono), депѣс, депѣнере, депѣсѣчѣіне, депѣсѣтѣрѣ, депѣитор, депосітаріѣ, депосіторіѣ (depôt), депосіт.

5. Діс-пѣн орі діс-пѣіѣ (dispono), діспѣс, діспѣнере, діспѣсѣчѣіне (dispositione), діспѣсѣтѣрѣ, діспосіт, діспѣиторіѣ.

6. Ком-пѣн орі компѣіѣ (compono), компѣс, компѣнере, компѣсѣчѣіне (compositione), компѣсѣтѣрѣ, компѣитор, компосітів, компосітїчіѣ, інкомпѣс, некомпѣс.

7. Ес-пѣн орі ес-пѣіѣ (expono), еспѣс, еспѣнере, еспѣсѣчѣіне (expositione), еспѣсѣтѣрѣ, еспѣитор, еспосітїчіѣ, еспосітів, еспосічѣінкѣлѣ.

8. Ім-пѣн орі імпѣіѣ (impono), імпѣс, імпѣнере, імпѣсѣчѣіне, імпѣсѣтѣрѣ орі імпостѣрѣ, імпѣитор, орі імпѣсѣтор, орі імпостор, імпосітів, імпосітїчіѣ.

9. Дптре-пѣн орі дптре-пѣіѣ (interpono), дптрепѣс, дптрепѣнере, дптрепѣсѣчѣіне, дптрепѣсѣтѣрѣ, дптрепѣитор.

10. Оп-пѣн орі оп-пѣіѣ (oppono), опѣс, опѣнере, опѣсѣчѣіне (oppositione), опосіт, опѣитор, опѣсѣтѣрѣ, опосітів.

11. Пост-пѣн орі пост-пѣіѣ (postpono), постпѣс, постпѣнере, постпѣсѣчѣіне, постпѣсѣтѣрѣ, постпѣитор, постпосітів.

12. Пре-пѣн орі пре-пѣіѣ (a) прае-

роно, і, е, пзій днаїте), препъс, препъ-
пере, препъсчїѣне, (praepositione), пре-
пъсътъръ, препвїтор, препосїтїв, препосїт.

13. Пре-пън орї препвїѣ (в) і, е, въ-
пъсек, suspicor, soupçonner) препъс, пре-
пъпере, препъсътъръ, препвїтор, препосїт,
препосїтїв.

14. Про-пън орї пропвїѣ (pro-роно),
пропъс, пропъпере, пропъсчїѣне (pro-
positio), пропъсътъръ, пропосїт, пропвїтор.

15. Ре-пън орї репвїѣ, (re-роно, і, е,
пвїѣ іар ла лок,) репъс, репъпере, репъ-
счїѣне, репъсътъръ, репвїтор, репъс-
торїѣ, (repositorium).

16. Ръ-пън орї рпъвїѣ, (і, е, перд,
рпъпъдеск, ressumdo), рпъс, рпъпере,
рпъсчїѣне, рпъсътъръ, рпъвїтор.

17. Се-пън орї сепвїѣ, (se-роно), сепъс,
сепъпере, сепъсчїѣне, сепъсътъръ, сепвї-
тор.

18. Спън орї спвїѣ, (і, е, ворвек, зїк,
чева, exroно), спъс, спъпере, спъсчїѣне,
спъсътъръ орї спвїтъръ, спвїтор, спвїтїв.
Bezī es-пвїѣ Np. 7.

19. Сзпън орї сзпвїѣ (supreno), сзпъс,
сзпъпере, сзпъсчїѣне, сзпосїт орї сзпо-
сїтїчїѣ, сзпвїтор, сзпъсътърїѣ (suposito-
rium), сзпъсътрїче.

20. Транс-пън орї стръ-пън, (trans-
роно), стръпъс, стръпъпере, стръпъсчїѣ-
не, стръпъсътър, стръпвїтїв.

Асеменеа се пот deriva дїн вервъл
radїкал дѣк зрпътоареле 18 вервърї ком-
пъсе, прекъм:

„Дѣк — авдѣк, адѣк, чїркѣмдѣк, коп-
дѣк, дедѣк, дїдѣк, едѣк, їндѣк, днтродѣк,
овдѣк, пердѣк, предѣк, продѣк, редѣк, се-
дѣк, свѣдѣк, традѣк.“

De аїчі кїар шї лѣмінат vedem, de

кътъ треввїндъ не есте поѣе квнощїнда
препосїделор, шї пѣтереа лор че о аѣ сїп-
гъре шї зпїте къ алте зїчерї; фъръ de а
кърора щїїндъ пїчї съ дндръзнїм а скрїе
ромънеще, къчї алтїнтрелеа остенеала
не ва фї de тот дешартъ, іар ачеа скрїе-
ре не ва търтърїсї нещїїнда. — Деспре
ачеастъ матерїе маї не ларг днтр'алт тра-
ктат, deосевїт, пѣмаї центръ лїмба ро-
мънъ.

„Аїчі те rog еѣ, Domнъле шї фрате
четїтор! арътъмї орї каре дїн лїмбеле че-
ле кълте шї вогате, каре съ аївъ 152 вор-
ве фамїларе, ръсърїте пѣмаї дїнтр'о рѣ-
дѣчїнъ? ромъна аре, прекъм vezї! — А-
ша dar, есте лїмба ромънъ съракъ? пѣ
есте прїмїтоаре de компънерї, слѣжїндъне
днтр'ачеаста de темейѣ лїмба латїнъ, аде-
вѣрата мѣмъ а ачещїа? — съ тѣчем de
термїнї технїчї, карїї дн ромънеще тре-
ввїе съ рѣмѣїе немѣтадї, ка шї дн чеа
латїнъ, — пѣ се пот deriva дїнтр'о рѣдѣ-
чїнъ мѣлте шї фоарте мѣлте къвїнте, къ
каре лїмба съ пї се днвогѣдеаскъ, іар пої
авънд тодї термїнї треввїнчосї шї дрепт
еспїкатївї, съ не пѣтем еспрїма дн аде-
вѣратъл днделес, аплїкѣндъї ла орї че
днтъмпларе дѣпъ воїндъ шї треввїндъ?
— Нѣ пѣтем зїче, къ лїмба ромънъ п'а
фост пѣнъ акъм съракъ, а фост къ аде-
вѣрат, фїндкъ а фост некѣлїватъ, пелъ-
кратъ, не 'пгрїжїтѣ; ва de тот пѣрѣсїтѣ;
ачеаста се поате vedea дїн знеле кърцї
п. е. „Teologia моралъ, логїка, етїка шї
дрептъл патърїї, шї алте, de алтїнтрелеа
фоарте vine tradъсе дн ромънеще днкъ
дн сѣта трекътъ дїн „Elementa Philoso-
phiae recentioris M. Fr. Christiani Bau-
meister“ de лѣдатъл шї дн вечнїка по-

menire рѣпосатѣ дитрѣ ферицире преа дивѣдатѣ ieromonah Camil Klein de Cad, дар дусъ пѣине де еспресіи сіліте ші мѣлці термині пѣ де пѣин; ва ші педрепт есплѣкаді: дар де акѣм дпѣнте пѣ ва маі фі сѣракъ, чі пе де о парте кѣ ажѣторіѣ лѣі Dѣmnezeѣ, ші а вѣрваділор меченаді, карі фѣрѣ крѣцаре пе дитѣнд мѣпѣ де ажѣтор; іар пе де алта пріп зелоаса сіргѣнцѣ ші мареа остенеалѣ а тѣтѣрор ротѣнілор дитѣвѣдаді дін тоате пѣрѣдіе, карі дін конвінѣереа адевѣрѣлѣ ші а тревѣнѣдеі лѣкрѣазѣ акѣм фѣрѣ фрікѣ ші преѣет кѣ тоатѣ серіосітатеа ла а еі лѣдѣре, кѣлтѣрѣ ші дпавѣдѣре, кѣ пѣдежде, ка дп скѣрт сѣ се рѣдѣче ла градѣм де чінсте а алтор лімѣі кѣлте де астѣзі, каре аѣшкѣоле вѣне, маі, ші віне органицате, знде се предаѣ тоате шіинѣеле факѣлататіве; — зік, кѣ дѣпѣ ачеаста лімба ротѣпѣ пѣ ва маі фі сѣракъ, кѣ преѣкм маі сѣс ам арѣтат, дін орі че верѣ ші пѣте се пот форма кѣвінте поѣе кѣрате ротѣпѣ, каре дін непорочіре зпеле пѣпѣ акѣм нічі дѣкм, іар алтеле преа пѣдін с'аѣ дитревѣнѣдат; фіінѣкѣ де аѣ ші фост кѣдѣва вѣрваді ротѣні, карі аѣ дндрѣспіт а пѣпѣ астфел де кѣвінте дп скріеріле лор, дар ачеіа аѣ фост пѣдіні ші пѣ фѣрѣ сѣіалѣ; фіінѣкѣ попорѣл ротѣп, фіреѣе чел пѣдпѣвѣдат. (дптре каре се афлѣ ші зпі пѣкѣтоші, че вор кѣ сіла сѣ поарте пѣте де скріітор орі че е маі мѣлт де аѣтор; — сѣ так де мѣлці, чеі че фак ачеаста дін рѣтате, дін завістіе ші вѣрѣта пістѣ кѣтре пеамѣл ротѣп, кѣчі еі пѣфіінд ротѣні, чі стрѣні, де алт пеам, сѣпт тотдеодатѣ вѣрѣжмаші пѣпѣкѣаді кѣлтѣрі ші дпѣнтѣрі ротѣпѣ —) кѣм ведеа асеменеа кѣ-

вінте азѣлѣі лор пѣовічпзіте, ші поате де мѣлці дін еі ші пѣпѣелесе, пѣмаі дѣкѣт дпчепеаѣ а стріга, а се вѣіета, а діпа, а се пѣлѣпѣе, а ламента, ва поате ші а дпжѣра, фѣлѣерѣнд челе маі грозаве апатеме асѣпрѣле, ші зікѣнд, кѣ зпі ка ачѣщіѣ ле стрікѣ лімба! — Челор дінтѣіѣ ле дѣм поваѣѣ ка зпор фраді аі поѣдрі, ка де време че дѣтпѣалор дп прічіпа ачеаста тот пѣ фак німік, сѣ пѣ се сѣперѣ, чі маі вѣрѣтос сѣ се вѣкѣре, кѣ се афлѣ дпкаімеа алці іѣвіторі де паѣіа са, карі вѣзѣндѣші лімба дп прімеждіе (спре маі маре рѣшінеа поастрѣ дптр'ачествеаѣ лѣminat де акѣм), се сілеск а о скоате дін дптѣперек ла лѣміпѣ, кѣлтѣінд фѣрѣ крѣцаре ші остенеалѣ, ші време ші аверѣ, фѣрѣ а аѣпѣта врео респлатѣ дѣла чінева, кѣ асеменеа жѣртве преа пар се рѣсплѣтеск. *Ἄλλοις ὑπηρετῶν ἀναλίσκομαι.* Дар Длор ла асеменеа дптѣмплѣрі дп лок сѣ кѣртѣаскѣ (крітіче), маі віне ар фі сѣ дпведе а'ші кѣпоаѣе лімба, пе каре пѣ пот зіче кѣ о аѣ дпвѣдат; апоі чеаа че пѣ дпваѣѣ чінева, поате шіі вреодатѣ? — Ші дпсѣрѣшіт лімба ротѣпѣ п'аре ші еа чева секретѣрі ші мѣіестріі, каре дакѣ пѣ се вор дпвѣѣа ші дескѣпері кѣіва, пѣ ле кѣпоаѣе? чел че кѣпоаѣе ші шііе зп лѣкрѣ, ворѣеѣе деспре ел дін конвінѣере, дін шіінѣѣ; ші кѣ чел че шііе, есте леспе а те дпдедеѣе. — А дпвѣѣа, пѣ е рѣшіне, дар а пѣ шііе, есте рѣшіне, маі алес а пѣ шііе че тревѣіе шііѣт, ші е маі рѣшіне а ворѣі, де чеаа че пѣ шііе. — Еѣ те дптрев Домпѣле! аі дпвѣѣат, орі аі стѣдіат лімба ротѣпѣ? Дака о веі фі дпвѣѣат, о веі шііе; дар дака пѣ, кѣм, ші кѣ че дрепт претінзі ачеаста? Поате кѣ дрептѣл

къ ещѣ ромън; ачеаста нѣщѣ дѣ ачел при-
вѣлецѣс деспотикъ съ щѣи ачеса че н'аї дн-
вѣдат; къчѣ Dзмнезеѣ шѣ фѣика лѣи патѣра
нѣ свѣт недрепцѣи ка оаменѣи. — Орѣи пѣте
постещѣи ачеаста къ дрептѣл къ аї днвѣ-
дат шѣ щѣи алте лимбѣи; д'аїчѣ ар ѣрма, къ
дака аї днвѣдат францозеще, съ щѣи тот-
деодатъ шѣ латѣнеще, немцеще, енглезе-
ще ш. а. Іатъ къ не чеса о аї днвѣдат,
дар де ачеса не ачестеа нѣ ле щѣи; тотъ къ
ачест дрепт нѣ щѣи нѣчѣ ромънеще! сѣѣ,
фѣинд ромън, шѣ щѣинд ворѣи ромънеще дѣн
каса пѣрѣптѣаскъ, дар карте н'аї днвѣдат,
те дотрев еѣ, щѣи четѣи шѣ скрѣе? тотъ аша
вѣи щѣи шѣ вѣи къноаще лимба дѣн темѣѣл
еї, не днвѣдънд граматѣка вѣне! — Дрепт
ачеса ар фѣи вѣне, фѣрѣмос, фолосѣторѣс шѣ
тѣтѣрор де рекомъндат, ка съ днвѣдът
маї дотѣѣс а не къноаще лимба воастрѣ,
апої не алтеле.

Проф. Н. Бѣльшескъ.

DIN ARXIVA ALBINEI.

(Ѣрпаре.)

Ф.

Фадарѣ (фадъ де ариѣ). Іатъ кът ком-
пѣне граїѣл ромън къвѣнтеле сале.

Фѣлдерѣсѣ. Заре пѣнтре пѣдѣреа чеа таре
шѣи парѣ.

Фодѣнѣ. Бае, гроапѣ, (fodina).

Фѣрѣзѣре. А се фѣрѣзѣи, вѣнзолѣи, (frictio.)

Фѣдеѣ. Капакѣл оалеї, (fidelia, vas de лѣт.)

Фѣѣвѣ. Нѣї атѣта фѣѣѣ, парѣѣѣ (fallo, fallum).

Флѣзѣреѣ (φλυαρεї) вѣрѣѣѣѣ.

Фѣндакѣ. Фѣндакѣрѣле вѣѣлор (fundus.)

Фѣстѣкъ. Фѣдѣлѣ, (fastus-a.)

Фѣрос. Ом фѣрос, свѣник, фѣдѣл.

Фѣерѣе, каѣѣѣ (feria).

Форѣда, аѣ вѣрт а лѣа къ форѣда (сіла) for-
za, fors.

Фѣрѣзѣрѣи. Іарѣа.

Фѣрѣмѣѣ, пѣлѣтѣдеалѣ (φύραμα).

Фолте мѣнѣкъчѣиос, дела follis, фоале шѣ
folte, foltane дела folium, пѣлѣѣрѣи де
сеѣтѣпѣтѣрѣи маї фѣрѣтѣле шѣ маї фѣрѣ-
зоасе декѣт алтеле.

Фокаре. Ласѣл ла фокаре, вѣетѣл, сарѣа-
пѣл.

Фадѣ-н-фадѣѣ, vis-a-vis.

Фѣола, ѣп вас адѣнѣк, (fiola, φιαλη).

Фѣсалеѣ. Пѣптѣне де скарѣапат лѣна, (su-
vellum).

X.

Хѣвѣѣ, вѣкатѣ де лок, habito.

Хѣлеще. Рѣпеще, ἄλεω.

Хѣлос. Лакон, ἁλώδης.

Хѣлѣ. Арпѣи.

Хѣскѣе сеѣѣ hiscue, а окѣрѣѣ, а инѣрѣи.

Хорѣдѣѣ. Ѣн котѣд ротѣнд, дн каре се дн-
кѣде пѣщѣле шѣи апої се скоате къ мѣ-
чѣокѣл; (ὄρια), орѣ се зѣк ѣар ѣп фѣл де
плесе.

Хѣветѣѣрѣи. Сѣѣрѣтѣѣтѣрѣи де лѣтѣн пѣн пѣ-
дѣре, (hebetata, hebetude).

Хѣела шѣ хѣола сеѣѣ фѣела шѣи фѣола тѣрѣи,
адѣнѣчѣмеа, ἀγαλός шѣи γαλό

Хѣрѣсѣре, hirsire. се хѣрѣсѣѣ де фоаме,
лѣшѣнѣѣ, (hirsutus).

Хѣдѣѣрѣар (hederaceus) парѣл дела мѣнѣ-
тоарѣѣ, мѣнѣвалѣ (рѣшѣнѣдѣѣ) (χειρομυλον)

(Ва ѣрма.)